

Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Sammanfattning

SKR tillstyrker förslaget om jobbpremie och dess genomförande.

SKR anser att jobbpremien med det bör ersätta den nuvarande jobbstimulansen. Två parallella system innebär en komplex och svåröverblickbar incitamentsstruktur för den enskilde. Incitament behöver vara lättbegripliga för att ha möjlighet att uppnå avsedd effekt. Jobbstimulansen är dessutom administrativt betungande och har inte givit synbara önskade effekter.

SKR vill påtala vikten av att genomföra den aviserade aktivitetskravsreformen med goda förutsättningar för kommunerna att ställa krav och ge stöd. Reformen endast för ökade ekonomiska incitament inte är tillräckliga för att fler ska gå från bidrag till jobb.

Allmänna synpunkter

SKR ser positivt på förslaget om en jobbpremie och ser att det kan ha potential att öka de ekonomiska drivkrafterna till arbete för biståndstagare. Det stärker också hushållets förmåga till egen försörjning.

Jobbpremien bör ersätta jobbstimulansen för att förenkla och uppnå avsedda effekter

SKR saknar förslag avseende jobbstimulansen i relation till jobbpremien. Utredningen Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15), hade i uppdrag att analysera och följa upp jobbstimulansen. De konstaterar bland annat att många av biståndsmottagarna har en svag ställning på arbetsmarknaden och att endast en liten del av biståndsmottagarna har möjlighet att arbete och samtidigt bristande ekonomiska incitament.

Utredningen konstaterar vidare att även om jobbstimulansen kan vara av vikt för den som tar del av den, har den begränsad ekonomisk betydelse. Det är ovanligt att kombinera ekonomiskt bistånd och arbete, vilket är förutsättningen för att få ta del av jobbstimulansen. De konstaterar vidare att de hushåll som kombinerar arbete och försörjningsstöd gör det under en kortare period.

Samtidigt konstaterar utredningen att kommunerna brister i information om jobbstimulansen och att kommunerna upplever administrationen betungande.

SKR menar att de positiva effekter jobbstimulansen kan ha för den enskildes ekonomi, bör kunna ersättas av jobbpremien. Jobbpremien ger en högre inkomst för hushållen när de lämnar försörjningsstödet för arbete och underlättar att nå egen försörjning. Det är också positivt att lämna försörjningsstödet vid inkomster av arbete. Detta är en skillnad mot jobbstimulansen som kan ha en inlåsnings effekt och ge incitament att kvarstå i bistånd.

Att samtidigt genomföra jobbpremien med bibehållen jobbstimulans skapar parallella system i en situation där det ekonomiska biståndet snarare är i behov av förenkling. Det blir otydligt för den enskilde och dessutom svårt för socialnämnden att beskriva för den enskilde. Jobbstimulansen är administrativt betungande. Även om jobbpremien till viss del kommer belasta socialnämnden genom att den behöver bistå Försäkringskassan med information så är den enklare och har flera fördelar i relation till jobbstimulansen. Att endast ha ett tydligt system skulle också bidra till bättre förutsättningar att utvärdera effekterna av reformen.

Ekonomiska incitament inte tillräckligt – genomför aktivitetskravsreformen

Även om det är positivt med stärkta ekonomiska incitament som stärker hushållets förmåga till egen försörjning vid arbete, vill SKR understryka att det är otillräckligt. Målgruppen med ekonomiskt bistånd har i hög utsträckning en svag förankring på arbetsmarknaden och behöver mötas av tydligare förväntningar och stöd än idag för att komma i jobb.

SKR har gång på gång konstaterat att det stödet brister och menar att regeringen behöver genomföra förslaget om krav på aktivitet i försörjningsstödet som föreslås i Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (Ds 2024:29). SKR har tillsammans med kommuner tagit fram sex krav för en lyckad reform, SKR:s alla inspel och remissyttrande finns samlat på vår hemsida.¹

SKR menar att ökade ekonomiska drivkrafter behöver kombineras med stöd till biståndsmottagaren. Det stödet kräver en fungerande arbetsmarknadspolitik även för den som står längre ifrån arbete.

3.1 En jobbpremie ska öka det ekonomiska utbytet för den som går från försörjningsstöd till arbete

SKR tillstyrker utredningens förslag om en jobbpremie för den som går från försörjningsstöd till arbete.

¹ [Från bidrag till jobb | SKR](#)

SKR tillstyrker en kvalificeringstid om sex månader samt att jobbpremien ska utgå under 18 månader.

SKR ser positivt på att jobbpremien inte kan utgå samtidigt som hushållet har försörjningsstöd och att alla anställningsformer ger rätt till jobbpremien.

SKR tillstyrker en tillfällig lagstiftning och en utvärdering. Förslaget kan potentiellt stärka de ekonomiska incitamenten men utifrån de erfarenheter som gjorts internationellt och som finns redovisat i promemorian, är en tillfällig lagstiftning med en utvärdering ett väl avvägt alternativ.

3.2 Försäkringskassan prövar och beslutar om jobbpremien efter ansökan

SKR tillstyrker förslaget att Försäkringskassan blir handläggande myndighet för jobbpremien.

SKR välkomnar förändringen av grundförslaget att Försäkringskassan blir handläggande myndighet istället för kommunerna. Att Försäkringskassan handlägger jobbpremien har en rad fördelar, dels att det inte belastar kommunerna, dels att det blir tydligare för den enskilde att den lämnat försörjningsstödet men också då det ska vara en tillfällig lagstiftning underlättar att införa och eventuellt avveckla/vidareutveckla administrationen på en myndighet och inte 290.

3.3 Försäkringskassans behov av uppgifter för sin prövning i ärende om jobbpremie

SKR delar utredningens bedömning att Försäkringskassans behov av uppgifter kan tillgodoses genom den befintliga uppgiftsskyldighet som gäller för socialnämnden.

SKR vill påtala att det är den enskilde som ansöker om jobbpremie och som också medger att socialnämnden delar information till Försäkringskassan. Idag saknas digital struktur för utlämnande av information från socialnämnden till Försäkringskassan, SKR menar att en sådan struktur skulle underlätta informationsutbytet.

3.8 Uppdrag till myndigheter

SKR tillstyrker förslaget om att Socialstyrelsen ska ta fram informationsmaterial och ser att det är positivt att socialnämnden får ett enkelt och användbart stöd för information till biståndstagaren.

SKR tillstyrker förslaget om löpande individstatistik och att lämplig myndighet ska utvärdera effekterna av jobbpremien. SKR menar att det är av vikt att jobbpremien utvärderas. Det har inte varit möjligt att utvärdera effekterna av jobbstimulansen och förslag som ändå innebär en inte försumbar belastning på kommunernas socialtjänst bör kunna utvärderas och endast bibehållas om de skapar ett värde för den enskilde och samhället i stort.

5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Det saknas förslag om ikraftträdandet. I promemorian konstateras att det är angeläget att jobbpremien kan börja betalas ut så snart som möjligt men att Försäkringskassan behöver förberedelsetid.

SKR vill påtala att det också behöver finnas en förberedelsetid för socialnämnden, god information till de enskilda och klargjort hur information ska lämnas från socialnämnden till Försäkringskassan innan ikraftträdande.

Konsekvenser av utredningens förslag

Konsekvenser för kommuner

SKR ser att jobbpremien i viss utsträckning kan innebära ett utökat uppdrag till socialnämnden att informera enskilda och att lämna ut uppgifter till Försäkringskassan om hushållets försörjningsstöd.

Om regeringen inte avskaffar jobbstimulansen vid införandet av jobbpremien kommer det bli ett utmanande uppdrag för kommunerna att informera om två parallella system för ökade ekonomiska incitament vid arbete. Informationstyngden kan underlättas om Socialstyrelsen inom ramen för sitt uppdrag att ta fram information till enskilda också beskriver hur de olika stimulanserna förhåller sig till varandra.

För att inte öka kommunernas arbetsbörda vid införande av jobbpremien bör jobbstimulansen avskaffas.

Konsekvenser för jämställdheten

SKR delar utredningens bedömning att förslaget har liten eller ingen påverkan på den ekonomiska jämställdheten. De ojämställda förutsättningar som finns på arbetsmarknaden där färre kvinnor än män har

inkomst från arbete och att kvinnor har en lägre genomsnittlig lön kommer inte att påverkas vare sig negativt eller positivt.

Konsekvenser för barn

Om föräldrar lämnar försörjningsstödet för arbete är det positivt för barnen i hushållet då det ökar familjens inkomster och bidrar till att minska den ekonomiska utsattheten.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Sverigedemokraterna lämnar reservation enligt bilaga 1.

SKR Styrelsen
2025-06-13

Reservation från Sverigedemokraterna, SKR Styrelse 2025-06-13

Jobbpremie- ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt följande:

Sverigedemokraterna är kritiska till förslaget om att införa en statligt finansierad jobbpremie för personer som går från ekonomiskt bistånd till arbete. Åtgärden innebär betydande kostnader, både i form av lönesubventioner och ökad administration. Samtidigt konstaterar promemorian själv att de förväntade effekterna är små och kortsiktiga. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter finns ingen grund för att förvänta sig långsiktigt positiva resultat.

Förslaget väcker även principiella invändningar. Det skapar orättvisa skillnader mellan grupper, där vissa individer får ekonomisk kompensation för att ta ett arbete, medan andra inte omfattas. Rätten och skyldigheten att försörja sig själv ska vara generell. Att införa en särskild premie till ett avgränsat fåtal urholkar arbetslinjens grundidé och riskerar att skapa nya beroenderelationer snarare än att bryta dem.

Det är också viktigt att klargöra att ekonomiska incitament av det här slaget inte bör riktas till personer som vistas i landet utan laglig grund. Rätten till stöd och insatser inom välfärdssystemet måste vara förbehållen dem som har laglig uppehållsrätt. Detta är en förutsättning för att värna både legitimiteten och rättssäkerheten i systemet.

Utöver de principiella invändningarna framgår det av promemorian att åtgärden i bästa fall förväntas ge små och kortsiktiga effekter. Det saknas stöd i forskningen för att anta att förslaget skulle leda till varaktig etablering på arbetsmarknaden. Med tanke på de administrativa och ekonomiska kostnader som förslaget innebär framstår det därför som ineffektivt och otillräckligt som reforminstrument.

Vi yrkar därför att:

SKR ställer sig negativa till promemorian och dess förslag.